

Utbildningsinspektion i Snösätraskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Snösätraskolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Snösätraskolan den 30 och 31 augusti 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Snösätraskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Snösätraskolan intervjuades elever, lärare, elevhälsoteam och skolledning samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser utom årskurs 6, som vid inspektionstillfället var på lägerskola. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rector har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Snösätraskolan

Snösätraskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	47
Grundskola	281

Snösätraskolan innehåller två förskoleklasser och årskurs 1–6 samt två så kallade förberedelseklasser¹. Vid skolan finns tre fritidshemsavdelningar. Cirka 75 procent av eleverna har utländsk bakgrund och deras språkliga tillhörighet fördelar sig på cirka 30 olika språk. Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola. Snösätraskolan ingår i Vantörs stadsdel.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Snösätraskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Snösätraskolan som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet. Skolan har ett väl utvecklat värdegrundsarbete som på olika sätt är synligt i skolvardagen. Det finns behov av att utveckla skolans uppföljning av elevernas kunskaper och därmed sätta tydligare fokus på elevernas måloppfyllelse. Skolan har som helhet ett väl utvecklat arbete med att ge särskilt stöd till de elever som behöver det men behöver försäkra sig om att studierna ger tillräcklig utmaning för alla elever. Det finns ett fungerande kvalitetsarbete som används som grund för att utveckla skolan. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar tillsammans med den biträdande rektorn ett utvecklingsinriktat ledarskap. Eleverna erbjuds den utbildning som författningarna kräver och skolans lärare har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolan saknar likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång för elev tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

¹ Särskild undervisningsgrupp där nyanlända elever placeras under sin första tid i landet.

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen.
- Skolan måste förbättra sin uppföljning av elevernas resultat i samtliga ämnen
- Skolan bör förbättra sin uppföljning av de mål att sträva mot som läroplanen anger.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla elevernas inflytande över det egna lärandet.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att individualisera undervisningen.
- Rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i ökad utsträckning.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Förskoleklassens verksamhet utformas på ett sätt som ger eleverna förutsättningar att utvecklas i den riktning som de nationella målen för skolformen anger. Arbetet är varierat och lek och lärande vävs samman.

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst skall uppnå efter det femte respektive det nionde skolåret. I Snösätraskolan finns ingen övergripande redovisning över huruvida eleverna i årskurs 5 når dessa mål eller ej. För ämnena svenska, matematik och engelska, samt i förekommande fall i svenska som andraspråk, redovisas emellertid skolans målfyllelse i form av resultat från de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten från de nationella proven 2004 och 2005 pendlar mellan 80 och 90 procent av eleverna som uppnått målen. Våren 2006 hade 100 procent av eleverna nått målen i engelska. Motsvarande resultat för svenska var 91 procent och för matematik 81 procent. Som tidigare nämnts sker inte någon samlad uppföljning av elevernas kunskaper när det gäller kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5 i alla ämnen. Inspektionen visar även att Snösätraskolan inte gör regelmässiga uppföljningar och analyser kring eventuella skillnader i kunskapsresultat mellan pojkar och flickor och mellan elever med svensk och utländsk bakgrund. Inspektörerna bedömer att skolan måste förbättra sin uppföljning av elevernas resultat i samtliga ämnen.

Inte heller gör skolan någon uppföljning av hur väl eleverna når målen när det gäller de mål att sträva mot som läroplanen anger. Skolan bör därför också förbättra sin uppföljning av de mål att sträva mot som läroplanen anger.

Verksamheten i skolan skall enligt Lpo 94 vara aktivt inriktad på att nå målen i de nationella styrdokumentet. Det förutsätter att såväl elever som personal och ledning har kännedom om vilka mål och riktlinjer som gäller. De elever, som inspektörerna samtalade med, hade endast i mindre utsträckning kännedom om målen för de olika ämnena och för sina studier.

De samtal som inspektörerna förde under besöket visade att elever inte alltid var klara över syftet med de uppgifter man arbetade med. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen.

Normer och värden

I skolans uppdrag enligt läroplanen ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Snösätraskolan präglas av en inställning att det är viktigt att klara ut konflikter och ta hjälp av vuxna när så behövs. Denna inställning återspeglas också hos eleverna som ofta tar vara på de möjligheter att prata om etiska frågor som skolan erbjuder. Inspektörerna noterar också vid flera tillfällen att elev och lärare i sådana situationer möts i ett jämställt och respektfullt samtal även när det gäller svåra frågor eller konflikter. På skolan finns också en s.k. pratstuga dit eleverna kan gå om en konflikt uppstår och där få hjälp av vuxna, en möjlighet som de flitigt utnyttjade.

Inspektörerna upplever skolmiljön som relativt lugn. De elever som intervjuades bekräftar detta och uppger att de trivs och känner sig trygga i skolan. Trots detta förekommer det att elever kände sig kränkta. Enligt den brukarundersökning som genomförts under 2005 uppger 15 procent av föräldrarna till elever i årskurs 3 att de är missnöjda eller mycket missnöjda med situationen när det gäller mobbning. Skolledningen uppger att elevernas olika språkmiljöer och olika sätt att uttrycka sig ibland orsakade att elever kände sig kränkta. Skolan bedriver emellertid ett medvetet värdegrundsarbete och har goda rutiner för att upptäcka och åtgärda kränkningar. Bland annat har klasserna regelbundna etiska samtal i undervisningen. Vid uppkommen mobbning anmäls denna till skolans mobbningsteam, som arbetar efter särskilda rutiner. Inspektörerna bedömer att skolan når goda resultat med sitt värdegrundsarbete. Inspektörerna vill emellertid poängtera skolans ansvar att aktivt arbeta för att eliminera kränkningar i skolvardagen och att inget barn känner sig kränkt.

Skolan skall sträva mot att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och tar tillvara möjligheterna att utöva inflytande över sin utbildning. Genom klassråd och elevråd samt till exempel innemiljö- och skolgårdsgrupper tar eleverna ansvar för sin skolmiljö. Dessutom finns det elevrepresentation i skolans förvaltningsråd och matråd. Eleverna får frågor vidare från klassråden till de olika grupperna. Elever deltar också i olika ansvarsuppgifter i arbetet mot mobbning. Inspektörerna bedömer därmed att eleverna ges möjligheter till ansvar och inflytande kring övergripande frågor i verksamheten.

När det gäller elevernas ansvar och inflytande över undervisningen och det egna lärandet se avsnittet Arbetsmiljö och delaktighet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall sträva mot att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och tar tillvara möjligheterna att utöva inflytande över sin utbildning.

Enligt eleverna är möjligheten att ha inflytande över klassens arbete och planering av de egna studierna mera begränsad. Det är ofta läraren som, utan föregående dialog med eleverna, planerar innehåll och arbetssätt. Om eleverna har önskemål så kan de prata med läraren och få möjlighet att arbeta med något annat eller på något annat sätt. Några lärare som inspektörerna intervjuade ansåg att ”inflytanderamen krymper i den mångkulturella situation som råder på Snösätraskolan”. Inspektörerna vill poängtera att läroplanens mål att utveckla elevernas förmåga att ta ansvar för sina studier gäller samtliga elever och att det är skolans ansvar att planera sitt arbete med den inriktningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla elevernas inflytande över det egna lärandet.

Snösätraskolan har en plan mot mobbning. Planen behandlar inte kränkningar som sker mellan vuxen och elev. Sedan den 1 april 2006 finns en lagstadgad skyldighet för varje skola att upprätta en likabehandlingsplan. Snösätraskolan har ingen sådan plan, vilket måste åtgärdas. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av diskriminering och kränkningar i denna plan.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier och annan kränkande behandling. Efter 15 oktober 2006 skall barn och elever medverka vid framtagandet av likabehandlingsplanen och vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet. Vid inspektionstillfället fanns en plan mot mobbing vid Snösätraskolan. Planen behandlar inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin likabehandlingsplan så att den uppfyller författningarnas krav. Mobbingplanen motsvarar inte en sådan likabehandlingsplan, som den nya lagen syftar på, då den inte behandlar diskriminering och barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Inspektörerna bedömer att Snösätraskolan saknar en likabehandlingsplan som motsvarar förordningens krav, vilket måste åtgärdas.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen och kursplanerna anges mål att sträva mot och därmed inriktningen på skolans arbete. De kunskapskvaliteter som eleverna skall utveckla åstadkoms genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Under inspektionen iaktogs varierade arbetssätt och arbetsformer.

Enskilt arbete blandades med arbete i par eller i grupp. Laborativa moment och uppgifter av problemlösande karaktär iaktogs likaväl som lärarledda genomgångar, uppföljningar och samtal. Eleverna var oftast engagerade i de uppgifter som de arbetade med. I de fall då koncentrationen brast vidtog läraren ofta direkt åtgärder för att återföra eleverna till arbetet.

Skolan har byggt upp en flexibel organisation där grupperingar och resurser kan anpassas efter de behov som uppstår. Lärare arbetar ofta gemensamt i klassen. Ett särskilt arbetslag, AL Special, har byggts upp med resurslärare och lärare i praktisk-estetiska ämnen. AL Special stöder på olika sätt arbetet ute i klasserna och följer nära behovet av särskilda insatser. Se vidare avsnittet Individanpassning och stöd.

Inspektörerna bedömer att arbetssätt, arbetsformer och organisation ligger i linje med nationella mål och riktlinjer.

Individanpassning och stöd

Läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Snösätraskolan har utarbetat individuella utvecklingsplaner (IUP) som lyfter fram elevens starka sidor i relation till läroplanens mål att sträva mot. Lärarna lyfter i intervjuerna ofta fram IUP som det verktyg de nu vill utveckla för att både individualisera undervisningen och fokusera på måluppfyllelsen. Intervjuer och observationer som inspektörerna gjorde visar att skolan i sitt arbete betonar det sociala uppdraget och att kunskapsuppdraget riskerar att få en lägre prioritet. Vid inspektionsbesöket noterades också att vissa elever riskerade att inte få tillräckliga utmaningar i skolarbetet. Skolledning och lärare var också medvetna om denna risk och uppgav att man förde diskussioner om hur alla elever ska kunna utvecklas optimalt. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att individualisera undervisningen för att ge alla elever tillräckliga utmaningar i sitt lärande.

Inspektörerna bedömer att Snösätraskolan har en flexibel organisation för att ge stöd till elever som behöver det. AL Special har ett ansvar för att tillsammans med klasslärarna upptäcka och ge stöd. Huvudprincipen är då att göra dessa insatser ute i klasserna. I sin handlingsplan skriver AL Special: "Alla lär sig bäst i ett socialt sammanhang och där erbjuder klassen/gruppen de rikaste möjligheterna." I stället för små fasta grupper bildar man olika grupperingar efter behov. Omprövning av resursanvändningen sker sedan kontinuerligt.

På Snösätraskolan finns två så kallade förberedelseklasser med sammanlagt 9 elever i årskurs 1–6. Dessa har också en placering i en hemklass men går huvudsakligen i förberedelseklassen under 12 till 18 månader innan de går över helt till hemklassen. Den så kallade förberedelseklassen utgör en särskild undervisningsgrupp. Något beslut om placering i en sådan grupp finns dock inte, vilket måste åtgärdas. Inte heller finns beslut om anpassad studiegång för dessa elever, trots att anpassning av timplanen skett. Detta måste åtgärdas.

För elever i behov av stöd skrivs åtgärdsprogram av god kvalitet. Ansvar för detta vilar på klassläraren och resurslärare från AL Special. För de elever som är placerade i förberedelseklass finns emellertid inte något sådant åtgärdsprogram utan endast en enkel variant där åtgärden är ”placering i förberedelseklass”. Enligt grundskoleförordningen är rektorn ansvarig för att utreda om det finns behov av stöd. Om utredningen visar att en elev behöver särskilt stöd skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Snösätraskolan har ett väl utvecklat arbete för elever med behov av särskilt stöd. En flexibel organisation och kontinuerlig prövning av resursanvändningen tillsammans med en uttalad vilja att så långt möjligt ge stöd inom klassens ram ger goda förutsättningar för dessa elever att nå målen för utbildningen. Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram är oftast av god kvalitet. Dock måste arbetet i den så kallade förberedelseklassen förbättras när det gäller beslut om placering i särskild undervisningsgrupp, eventuell anpassning av studiegången, utredning av elevernas behov av stöd samt utformning av åtgärdsprogram.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Läraren skall enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. På Snösätraskolan är den individuella utvecklingsplanen och utvecklingssamtalet grunden för den enskilda elevens lärande och planering. De kravnivåer som skolan arbetar efter finns enligt lärarna i varje elevs pärm där också uppnådda resultat markeras. Kravnivåerna är mätbara och följs upp vid särskilda ”mätstationskonferenser” i slutet läsåret. Uppföljningen ligger sedan till grund för arbetslagens planering och AL-Special planerar sin verksamhet med utgångspunkt från detta. Inspektörerna bedömer att skolan har ett kontinuerligt arbete med utvärdering och bedömning av undervisningen. När det gäller den samlade uppföljningen av skolans resultat se avsnittet Kunskaper.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Under läsåret genomför skolan kontinuerligt olika utvärderingar. Resultaten från dessa redovisas sedan vid en för skolan gemensam rapportdag i slutet av läsåret och bildar underlag för den kvalitetsredovisning som skolledningen sammanställer. Med kvalitetsredovisningen som grund utformas kommande års verksamhetsplaner för skolan och arbetslagen. Inspektörerna bedömer att skolan har ett väl fungerande kvalitetsarbete och en kvalitetsredovisning som motsvarar förordningens krav. Dock bör skolan förbättra den systematiska utvärderingen och uppföljningen av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen (se avsnitt ”Kunskaper”).

Ledning och internkommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt skall rektor verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet.

För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Snösätraskolans ledning består av rektorn och den biträdande rektorn. Tillsammans med arbetslagsledarna utgör de skolans ledningsgrupp. Rektorn betonar att de ser sig som ett team som har en intern arbetsfördelning men också kan gå in i varandras arbetsuppgifter. Skolledningen är väl känd av elever och föräldrar och rör sig ofta ute i verksamheten. På inspektörernas fråga vet också eleverna oftast vem som är deras rektor. Lärarna uppger att skolledningen aktivt driver och stöder den pedagogiska utvecklingen på skolan. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och tillsammans med den biträdande rektorn driver han skolans utveckling i riktning mot läroplanens mål.

Rektorn och den biträdande rektorn har mellan sig fördelat ansvar för och deltagande i elevvårdskonferenser. Inspektörerna vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande får inte brukas i en sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe. Inspektörerna bedömer att rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i ökad utsträckning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Under rubriken ”Tillgång till utbildning och information om utbildning” har bland annat tillgång till utbildning såsom modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, språkval och elevens val bedömts. Vidare har information till elever och vårdnadshavare granskats. Inspektörerna har bedömt att tillgången till utbildning och informationen om utbildning är god utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Personal

Skolans lärare skall ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Enligt rektorn har samtliga lärare vid Snösätraskolan pedagogisk högskoleutbildning. Skolan har tillgång till lärare med viss specialpedagogisk utbildning. Rektorn och den biträdande rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Lärarna vid Snösätraskolan har för några år sedan genomgått högskoleutbildning i svenska som andraspråk och tar ansvar för undervisningen i ämnet inom klassens ram. Skolan har en kompetensutvecklingsplan för 2006-2007 som prioriterar områdena barn i behov av särskilt stöd, specialpedagogik, matematik, naturvetenskap och IT. Inspektörerna bedömer att Snösätraskolan har personal som har pedagogisk utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver och att de får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Materiella resurser

Snösätraskolan har tillgång till ett mycket välutrustat bibliotek. Detta har under 2005 upprustats genom särskilt avsatta medel. Det används enligt inspektörernas bedömning som ett pedagogiskt nav i skolan. Pedagogisk personal ansvarar för biblioteket och genomför regelbundet bokprat i klasserna. Utlåningen uppges vara hög.

Inspektörerna har dessutom granskat Snösätraskolans materiella förutsättningar i övrigt när det gäller läromedel, utrustning och lokaler men kommenterar inte detta ytterligare.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Bertil Karlhager

Marita Bergman